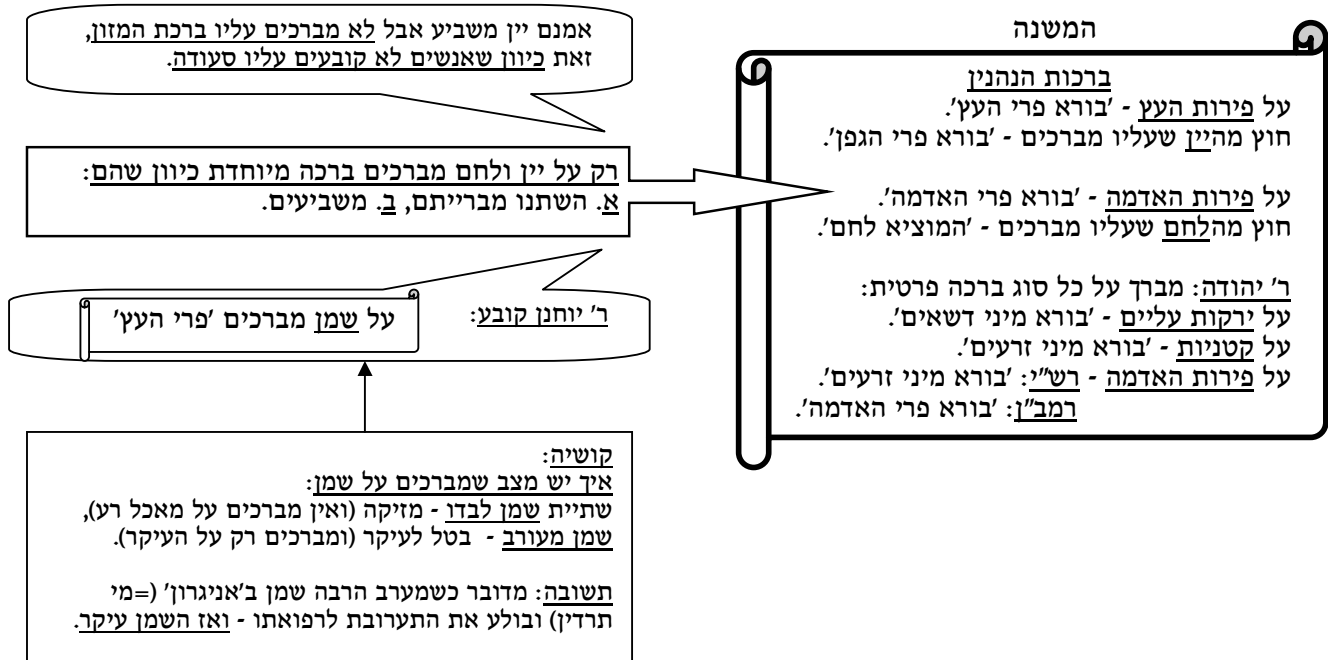

ברכות לה. (תחילת הפרק) עד לו. (ש10)

ביאורי מושגים
כרם/נטע רבעי - בשלוש השנים הראשונות של האילן פירותיו אסורים מדין ערלה.
 בשנה הרביעית פירותיו קדושים ומעמדם כמעמד מעשר שני - יש להעלותם לירושלים. אם לא ניתן להעלות אותם (בגלל המרחק מעיר הבירה) ניתן לפדות אותם בכסף, להעלות את הכסף לירושלים ולקנות שם מזון.
 התנאים נחלקו האם הדין של השנה הרביעית קיים בכל האילנות ('נטע רבעי') או רק בענבים ('כרם רבעי') היום פודים הן את המעשר השני והן את הנטע רבעי בפרוטה.

פרק שישי

מהו המקור לחיוב לברך לפני אכילת מזון?

לימוד מסברא - אסור לאדם ליהנות מהעולם הזה בלי ברכה!!!

כל הנהנה מהעולם הזה בלי ברכה:
 ברייתא: מעל.
 שמואל: כאילו נהנה מקדשי שמים.
 ר' חנינא בר פפא: כאילו גוזל את ה' ואת כנסת ישראל.

ברייתא

תורה ועבודה

ר' ישמעאל: כתוב 'לא ימוש ספר התורה הזה מפיק' - וכתוב -
'ואספת דגנך'.
מכאן שצריך גם לעבוד וגם ללמוד.

ר' שמעון בר יוחאי: תורה מה תהא עליה?!
לכן צריך להסביר ש'ואספת דגנך' נאמר כאשר אין אנו עושים
רצונו של מקום -
לכתחילה יש רק ללמוד תורה.

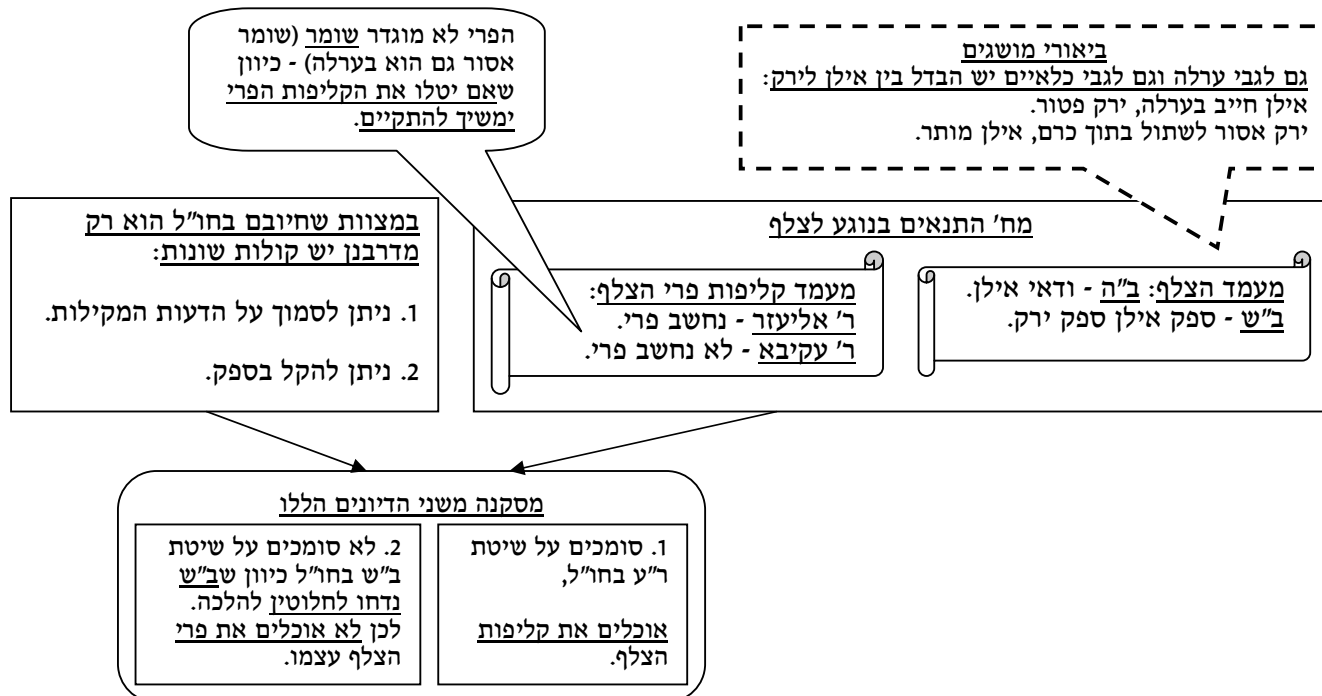
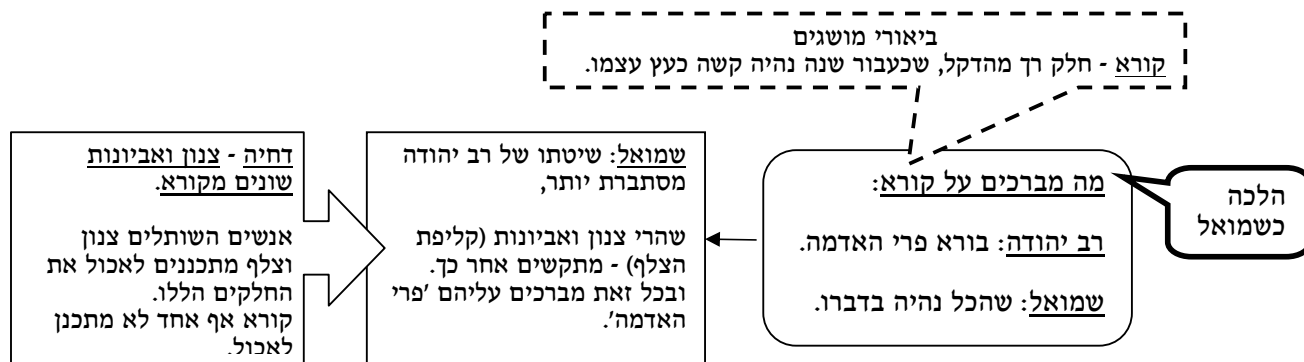
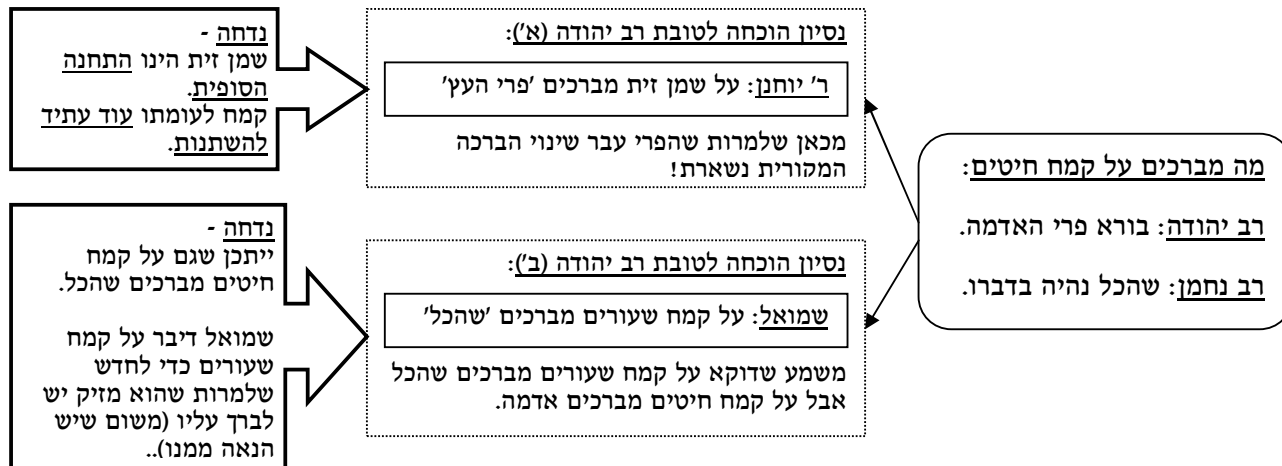
אביי:
רבים עשו כר' ישמעאל
- ועלתה בידם,
וכרשב"י - ולא עלתה
בידם.

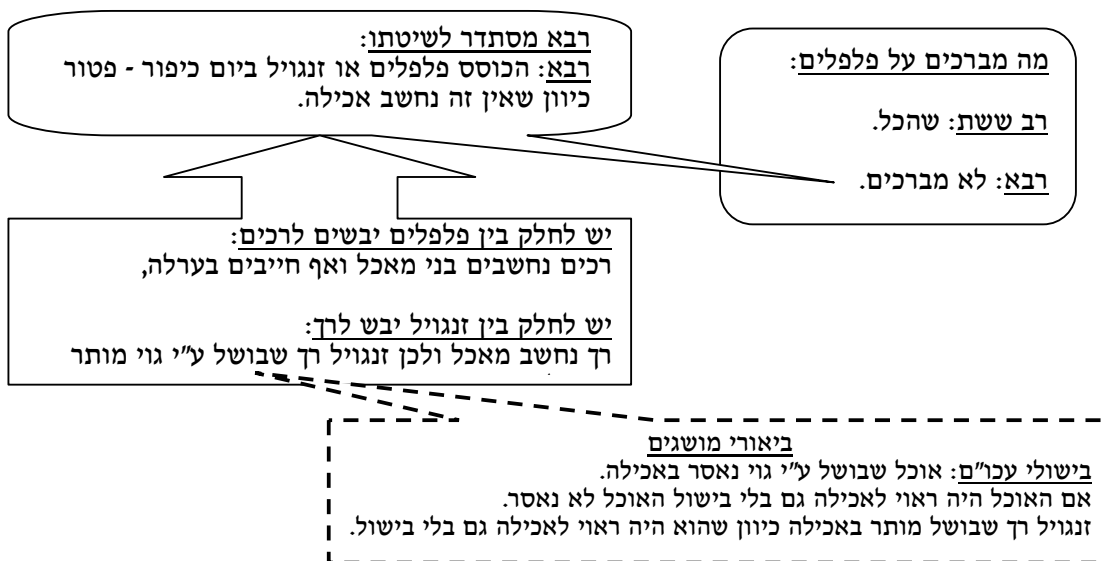
ר' יהודה בר' אילעי - ירידת הדורות

1. דורות ראשונים עשו תורתן קבע ומלאכתן ארעי - ועלתה בידם,
דורות אחרונים עשו תורתן ארעי ומלאכתן קבע - ולא עלתה בידם.

2. דורות ראשונים הכניסו את התבואה דרך השער - כדי שתתחייב במעשרות,
דורות אחרונים הכניסו את התבואה דרך הכניסה האחורית - כדי שתיפטר ממעשרות.

ברכות לו. (ש10) עד לו: (ש7 מהסוף)

ברכות לו: (שז מהסוף) עד לח. (ש8)

רב ושמואל:
א. כל תבשיל שיש בו 5 מיני דגן - מברך 'מיני מזונות'.
ב. כל שהוא 5 מיני דגן - מברך עליו 'מיני מזונות'.

מימרא א' מלמדת שמברכים מזונות גם על תבשיל שיש בו מיעוט דגן.

מימרא ב' מלמדת שעל אורז ודוחן לא מברכים מזונות.

מדברי רב ושמואל משמע כר' כהנא
תבשיל העשוי מחיטה: - מברך 'מזונות'.
אם יש בו כמות משמעותית של דבש:
רב יהודה: הדבש עיקר - ולכן מברך שהכל.
רב כהנא: החיטה עיקר - ולכן מברך מזונות.

מימרא ב' של רב ושמואל נדחתה בגלל שיטת תנאים מפורשת:

סיכום הדעות התנאיות בעניין אורז (מהברייתות השונות)

ר' יוחנן בן נורי: מעמדו של אורז מקביל לחלוטין למעמד 5 מיני דגן לכל דבר ועניין.

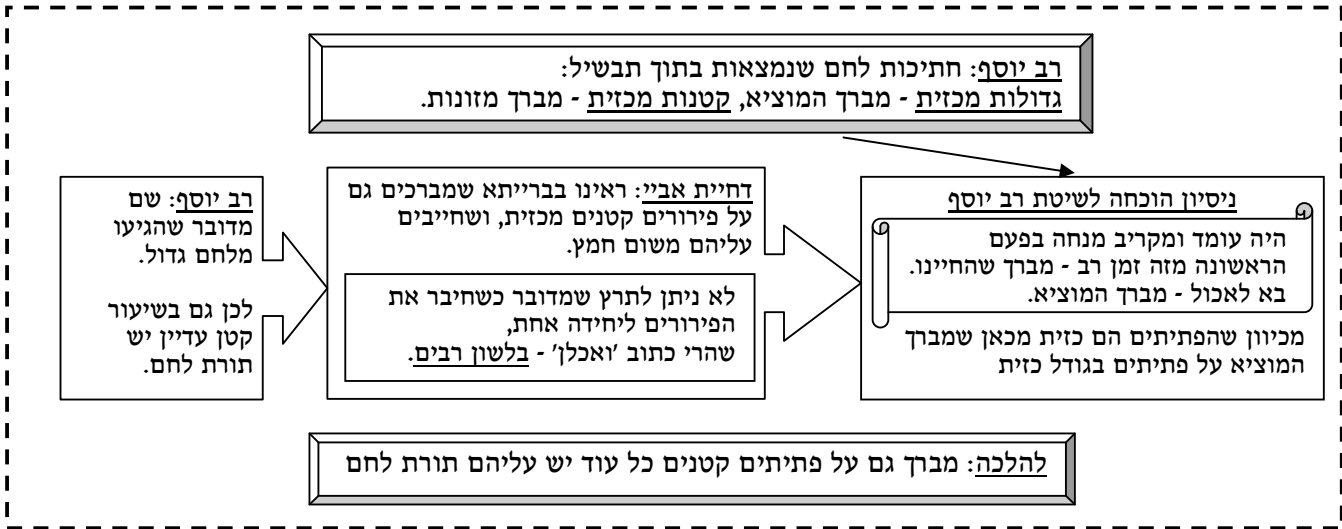
חכמים: לפני אכילת אורז (אפילו פת אורז) מברכים: מזונות.
אחרי אכילת אורז (אפילו פת אורז) מברכים: בורא נפשות.

רבן גמליאל: אחרי אכילת אורז (אפילו פת אורז) מברכים: מעין שלוש.

לרבן גמליאל יש שיטה ייחודית בברכה אחרונה:

על 7 מינים, ועל דגן שאינו פת מברך:
חכמים: מעין שלוש.
רבן גמליאל: ברכת המזון.

על אורז ודוחן מברך:
חכמים: בורא נפשות.
רבן גמליאל: מעין שלוש.

ביאורי מושגים

טרוקנין - בלילה רכה של קמח ומים הנאפית בתוך גומה.
 טריתא - שלוש אפשרויות:
 א. בלילה רכה של קמח ומים הנאפית על הכירה עצמה - היא שונה מטרוקנין בכך שהיא לא נאפת בגוש אחד.
 ב. לחם הודי - עיסה הנאפית על שיפורד ונמשחת בזמן האפיה בשמן או בביצים.
 ג. לחם העשוי לכותח - לחם המיועד לתבשיל והוא נאפה בשמש ולא על האש.

טרוקנין -

1. סתמא דגמרא: נחשבת לחם וחייבת בחלה, ר' יוחנן: לא נחשב לחם פטורה מחלה.
2. ברכתו 'מיני מזונות'.
3. יוצאים ידי חובה כמצה בפסח.

טריתא - אביי: פטורה מחלה.

לחם העשוי לכותח -

אם מעשיו מוכיחים עליו שהוא מיועד לתבשיל (נאפה בצורת נסרים) - פטור מחלה, ואם אפאו בצורת כיכרות חייב בחלה.

ברכות לח. (ש) עד לט. (מול החרב של הב"ח)

ביאורי מושגים
 רפואה בשבת - חכמים גזרו לא להשתמש בתרופות בשבת משום חשש שמא יבוא האדם לשחוק סממנים.
שני חריגים מרכזיים לכלל זה:
 א. חולה אפילו אם אין בו סכנה שבו לא גזרו - חכמים גזרו על מיחושים וכאבים ולא על מחלה.
 ב. מאכל שיש האוכלים אותו שלא לרפואה - גם אם האדם לוקחו לרפואה זה מותר - חכמים גזרו רק על רפואה מובהקת.

כל מיץ פירות (למעט יין ושמן) אינו נחשב פרי אלא זיעה בעלמא.
 פרי כתוש לעומת זאת עדיין נחשב פרי.
 לכן מותר לכתוש פירות תרומה (כיוון שלא מאבד מהם את שם הפרי), ואסור לסחוט אותם.

על פירות וירקות שהפכו לנוזל - מברכים שהכל.
על פירות וירקות כתושים - מברכים 'פרי העץ' / 'פרי האדמה'.
ירקות שהתבשלו - רב: 'בורא פרי האדמה'.
עולא בשם ר' יוחנן: 'שהכל נהיה בדברו'.
רב נחמן: רב ור' יוחנן נחלקו.
רב חסדא: רב ור' יוחנן לא נחלקו:
ירקות שהבישול משביחם (ולפני הבישול ברכתם 'שהכל') - כשהתבשלו מברכים 'אדמה'.
ירקות שהבישול פוגמם (ולפני הבישול ברכתם 'אדמה') - כשהתבשלו מברכים 'שהכל'.

- הגמרא דנה ארוכות בדעות השונות בעניין שינוי מעמד הפרי ע"י הבישול:**
- אביי מדויק מהמשנה: לחם השתנה ע"י האש וברכתו המוציא, כך גם: ירקות שהשתנו ע"י האש ברכתם 'אדמה'.**
  - ממידע מדויק יותר (מפיו של התלמיד ה'בכיר' ר' חייא בר אבא) מסתבר שר' יוחנן סבר שעל ירקות מבושלים מברכים 'אדמה'.**
  - יש אמוראים שניסו להצמיד את השאלה האם הבישול משנה את מעמד הפרי לשאלת מעמדם של מצה ומרור מבושלים. הגמרא דוחה את ההשואה. גם אם הבישול לא משנה את מעמד האוכל ייתכן שבמצה ובמרור יש דרישה נוספת לטעם מצה ומרור.**
  - הגמרא מנסה לתלות את שאלת הברכה על ירק מבושל במח' בעניין קדימה בין כרוב מבושל לפרגיות.
 הגמ' דוחה גם את ההצעה הנ"ל: ייתכן שכרוב מבושל קודם לפרגיות לא בגלל שברכתו אדמה אלא כיוון שהוא מזין יותר מפרגיות.**

**שיעור כזית הוא זית בינוני עם הגרעין.
 האוכל זית בינוני - פטור מברכה אחרונה כיוון שהוא לא אכל שיעור מספק.
 האוכל זית גדול - חייב בברכה אחרונה.**

קליות - שיבולים שיובשו בתנור בעודן לחות.

שתיא - מאכל העשוי מקמח קליות שמן ומים: על בלילה עבה וסמיכה - מברכים מזונות. על בלילה רכה ודלילה - מברכים שהכל - התפקיד המרכזי שלהם הוא לרפואה.

ומותר לשתות את השתיא בשבת כיוון שהיא אינה רפואה מובהקת (עיין ביאורי מושגים).

ברייא

ברכת הלחם:

חכמים: 'המוציא לחם...'
 ר' נחמיה: 'מוציא לחם...'

כולם מודים ש'מוציא' משמעותו היא לשון עבר. המח' היא מהי משמעות 'המוציא': חכמים - גם עבר. ר' נחמיה - רק עתיד.

ברכות לט. (מול החרב של הב"ח) עד מ. (המשנה)

ביאורי מושגים
 הגמרא מחלקת בין מי פירות שנחשבים זיעה בעלמא ומברכים עליהם - 'שהכל' לבין מים שהתבשלו בהם ירקות שברכתם בורא פרי האדמה. הראשונים הביאו כמה הסברים לחלוקה בין שני המקרים:

א. רשב"א: בירקות הבישול הוא הייעוד המרכזי בניגוד למיץ פירות שהוא אינו הייעוד המרכזי.

ב. רא"ש: כשמבשלים הטעם שמגיע לנוזל הוא הטעם של הפרי, ולכן ברכתו 'אדמה', כשסוחטים פרי הטעם אינו הטעם המרכזי של הפרי אלא טעם של נוזלים נלווים ולכן ברכתו **שהכל**.

ג. מרדכי: נוזל המיועד לשתיה (מי פירות) ברכתו **שהכל**, נוזל המיועד לטבול בו אוכל ברכתו 'אדמה'.

להרחבה יש לעיין בשו"ע אורח חיים: סי' רב:ח-יא, וסי' רה:ב-ג,

טעמו של רב יהודה: גם החותכים דק עושים זאת כדי לשפר את הטעם ולא כדי להמעיט את הירקות.

טעמו של רב כהנא: מטרת הקמח היא להדביק ולהחזיק את התבשיל ולכן מתעלמים ממנו.

ראינו בעבר שכשהקמח הוא למען התבשיל - מברכים 'מזונות' גם אם האחוז שלו קטן.

ברכה על ירקות בגלגולים שונים

ירקות שנחתכו - רב הונא: נחתכו עבה - 'אדמה', דק - 'שהכל'.
 רב יהודה: בכל מקרה מברכים 'אדמה'.

תבשיל העשוי מסלק וקמח:
 רב כהנא בהתחלה: מעט קמח - 'אדמה', הרבה קמח - 'מזונות'.
 רב כהנא בסוף: בכל מקרה מברכים אדמה.

מרק שבושלו בו ירקות: מברך 'אדמה' (עיין ביאור מושגים)

הגמרא מסתפקת מה הדין במרק שְבֵט ('שמיר') - האם השְבֵט נותן טעם או מעביר ריחות רעים.

הגמרא מוכיחה מהברייתא: שְבֵט של תרומה משנתנה טעם בתבשיל - אינה נחשבת תרומה מכאן שהעיקר בשְבֵט הוא הטעם. לכן גם על מרק שְבֵט ('שמיר') מברכים אדמה.

הלכות ברכת הלחם ואכילתו

2. מתי פורס את הפרוסה:
 ר' חייא: פורס את הפרוסה יחד עם סיום הברכה.
 רבא: פורס את הפרוסה אחרי סיום הברכה. וכן הלכה.

1. צנים פרוס לחתיכות שהשרה בקערה וכן כיכר שלם:
 רב חייא בר אשי: מברך המוציא על הצנים (כיוון שהוא חביב).
 ר' חייא: מברך על השלם.

הגמ' מנסה להצמיד את המח' הנ"ל למח' התנאים בעניין תרומה:
 חכמים: עדיף להפריש בצל קטן.
 ר' יהודה: עדיף חצי בצל גדול.

דחיה: ייתכן שכולם מסכימים שגדול קודם המח' היא רק כאשר אין כהן:
 חכמים: עדיף להפריש דבר המשתמר.
 ר' יהודה: עדיף להפריש דבר יפה.

3. מה הם סדרי העדיפויות בברכה:
 שלב א': קודם לחם מחיטה ואחר כך משעורה.
 שלב ב': רב הונא: הגדול קודם, ר' יוחנן: השלם קודם.

כדי לצאת ידי חובת כל הדעות יש שלקחו את שתי הלחמים וברכו על שניהם יחד. ובפסח יש לעשות כן לכתחילה משום - לחם עוני!

לחם בשבת

1. ר' אבא: בשבת יש לבצוע על שני לחמים.
2. רב כהנא בירך על שני לחמים וחתך רק אחד מהם.
3. ר' זירא חתך בשבת חתיכה גדולה מהלחם שהספיקה לכל הסעודה.

אין בזה משום רעבתנות כיוון שביום חול הוא לא נהג לעשות כן.

לחם של עירובי חצרות

רב אמי ורב אסי היו משתדלים לברך על הלחם של העירוב כדי לזכות בו למצוה נוספת.

מה מוגדר הפסקה בין ברכת הלחם לאכילה

- רב: 'קחו לחם' - לא מהווה הפסקה, 'הביאו מלח' - מהווה הפסקה.
- ר' יוחנן: 'הביאו מלח' - לא מהווה הפסקה, 'תנו אוכל לשור' - מהווה הפסקה.
- רב ששת: אפילו 'הביאו אוכל לשור' - לא מהווה הפסקה!

טעמו של ר"ש: רב קבע שעל האדם יש חובה לדאוג להאכיל את בהמותיו לפני שהוא אוכל בעצמו. לכן האמירה 'האכילו את השור' איננה הפסקה.

חובת המברך

רב חייא: אסור למברך לברך לפני שלכל המסובים יהיה מלח או סלט לתיבול.

ואם זהו לחם איכותי שאינו צריך תוספת - לא צריך לחכות.

ציטוט מהמשנה

ר' יהודה: מברך על כל סוג ברכה פרטית: על ירקות עליים - 'מיני דשאים'. על קטניות - 'מיני זרעים'. על פירות האדמה - רש"י: 'מיני זרעים'. רמב"ן: 'פרי האדמה'.

אין הלכה כר' יהודה.

טעמו של ר' יהודה: 'ברוך ה' יום יום' יש לברך את ה' בברכה המאפיינת את הרגע.

ברכות מ. (המשנה) עד מא: (ש2 מתחת לחרב של הב"ח)

קדימה בפירות: ראשית יש להבחין בין 2 תרחישים:
א. יש פירות שונים בעלי אותה ברכה במקרה זה הפרי הראשון יהיה ה'נציג' של שאר הפירות ו'יוציא אותן ידי חובה'.
ב. לכל פרי יש ברכה משלו - הדין הוא רק מי יהיה ראשון.
 במקרה א' נחלקו התנאים במשנה האם החביב קודם או 7 המינים קודמים. להלכה פוסקים שמין 7 קודם ואחר כך החביב.
 במקרה ב' נחלקו הראשונים: הרא"ש - אין חשיבות לסדר.
בה"ג - כשם שיש להקדים 'אדמה' ל'שהכל' כיוון ש'אדמה' היא ברכה מבוררת יותר כך יש להקדים 'עץ' ל'אדמה'.
תוס' - מקדים את החביב, מרדכי - מקדים את שבעת המינים.
 להלכה מקדימים עץ לאדמה ואם אחד מהם חביב או שהוא מ7 המינים מקדימים אותו.

המשנה

בירך ברכה כוללת - יצא בדיעבד.
בירך ברכה מצומצמת (שלא מתאימה) - לא יצא.

לכּן: בירך על פרי עץ - 'פרי האדמה' - יצא.
 בירך על ירק - 'פרי העץ' - לא יצא.
 בירך על כל מאכל שהוא - 'שהכל' - יצא.

פרי שיש לו גזע קבוע ממנו יוצאים כל שנה פירות - נקרא 'פרי העץ'.
 פרי שגזעו מחליף - נקרא 'פרי האדמה'.

בירך שהכל על לחם או יין:
ר' יוחנן: יצא.
רב הונא: לא יצא.

בברייתא מופיעה מחלוקת תנאים:
בירך: 'כמה נאה פת זו, ברוך המקום שבראה'.
ר' מאיר: יצא. ר' יוסי: לא יצא.
מח' זו שונה ממח' האמוראים:
האמוראים נחלקו האם צריך להזכיר במפורש 'לחם'.
התנאים נחלקו מה הדין במציאת ברכה חדשה.

שינוי הברכה

1. המברך בלשון אחרת, גם אם אין זה תרגום מדויק של הברכה - יצא.
 2. מה חיוני להזכיר בברכה: רב - שם שמים. ר' יוחנן: שם שמים ומלכות.

'לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי'.
לא עברתי: מכאן שיש לברך.
לא שכחתי:
רב: מכאן שיש להזכיר שם ה'.
ר' יוחנן: יש להזכיר גם מלכות.

המשנה

אוכל שלא ינק מהאדמה - ברכתו 'שהכל'.

אוכל שהתקלקל (ועדיין אכיל):
ת"ק: ברכתו 'שהכל'.
ר' יהודה: לא מברכים על מין קללה.

קדימויות בברכה:
ר' יהודה: 7 המינים קודם.
חכמים: החביב קודם.

'לא ינק' - לרבות פטריות הגדלות מהאדמה אבל לא יונקות ממנה, שברכתן שהכל.

דוגמאות לאוכל שהתקלקל:
 חומץ, ארבה, נובלות, לחם מעופש, יין מוקרם, תבשיל מקולקל קמעה.
נובלות:
הצעה א': תמרים שבושלו בשמש.
הצעה ב': תמרים שנשרו ברוח.
הצעה ב' אינה מין קללה, ולכן קשה ליישמה במשנה שלנו.

ציטוט מהמשנה

עולא: המח' היא רק כאשר הברכות שוות.
 במקרה זה הפרי הראשון פוטר את השאר,
 הדיון הוא מי יהיה 'שליח הציבור' של הפירות.
דעה נוספת: המח' היא גם כאשר הברכות שונות.
 במקרה זה השאלה היא רק מי יקדם למי.

קדימויות בברכה:
 ר' יהודה: 7 המינים קודם.
חכמים: החביב קודם.

רב המנונא: הקריטריון
 לקדימה הוא קירבה
 למילה 'ארץ'.
 אם שניהם קרובים
 באותה מידה - ה'ארץ'
 הראשונה קודמת.

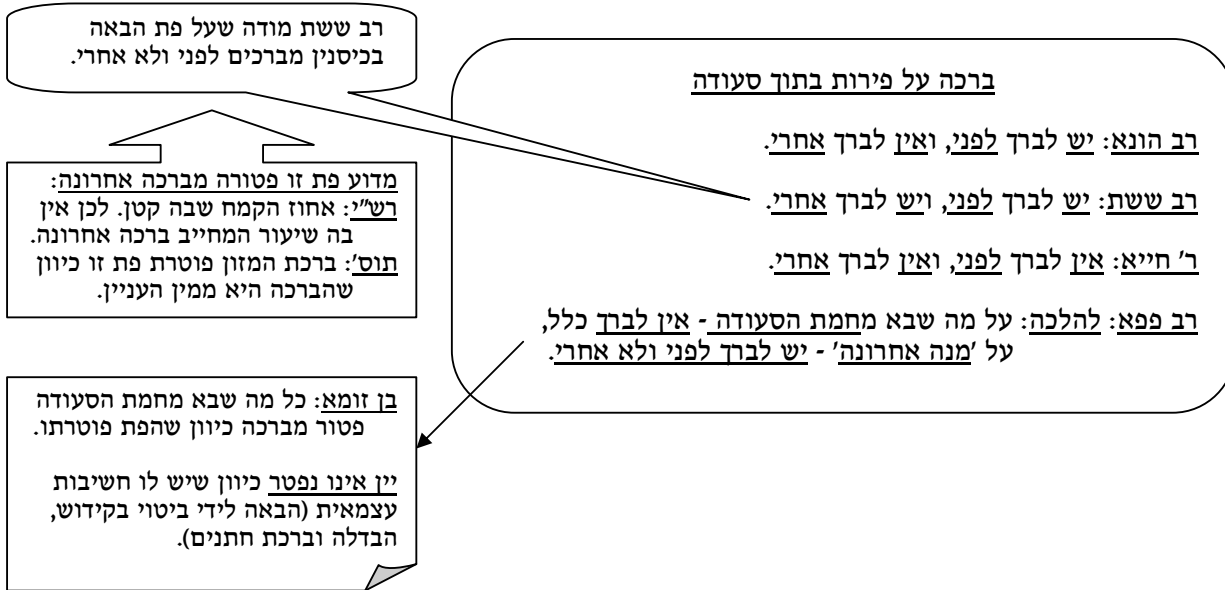
ר' יצחק מסביר
 שדברי ר' חנן הם
 רק אסמכתא
 והשיעורים הם
 הלכה למשה מסיני.

ר' יצחק: כדי להקדים את מי שמופיע ראשון.
 ר' חנן: ללמד דיני שיעורים:
חיטה - שיעור טומאת בגדים לנכנס לבית מנוגע
 כדי אכילת חצי פת חיטין.
שעורה - השיעור של עצם המטמאת במגע ומשא.
גפן - חיוב על רביעית יין לנזיר.
תאנה - שיעור גרוגרת לחיוב הוצאה בשבת.
רימון - גודל של חור המפקיע דין כלי.
זית - רוב שיעורי האכילה.
תמר - ככותבת הגסה - שיעור אכילה ביום כיפור.

מה לומדים מהפסוק
 'ארץ חטה ושעורה...'

ברכות מא: (ש2 מתחת לחרב של הב"ח) עד מב: (ש4 ברחבות)

ביאורי מושגים
פת הבאה בכיסנין - אוכל שנעשה מ5 מיני דגן אבל אין לו מעמד של לחם. מעמדו ירוד יותר ולכן מברכים עליו מזונות - במקום המוציא, ו'על המחיה' במקום ברה"מ (אלא אם כן קבע עליו סעודה וכדלהלן).
מהי פת הבאה בכיסנין:
רש"י מאכל העשוי מבצק המעורב בכמות גדולה של תבלינים ותוספות (לפי רש"י לא מברכים על מאכל זה 'על המחיה' אלא 'בורא נפשות').
ר"ח: מאכל שממלאים אותו בכל מיני דברים (מלשון 'כיסים').
רב האי גאון: פת הנאפית כדי שתיאכל כשהיא קשה ופריכה.
רמב"ם: מאכל שנילוש במיץ או דבש או שעורבו בו תבלינים בכמות משמעותית.

ברכה על 'פת הבאה בכיסנין'

רב הונא: גם אם אוכלים כמות גדולה - מברכים מזונות ומעין שלוש.
רב נחמן: עקרונית מברכים מזונות, אלא אם כן אוכלים כמות גדולה - ואז יש לברך המוציא וברכת המזון.
ר' מונא: המוציא וברכת המזון.
רב יהודה: עקרונית מברכים מזונות אלא אם כן קובעים סעודה.

סיום הסעודה

רב פפא: השלב הקובע את סיום הסעודה הוא סילוק האוכל ולא הכוונה.
רבא: אצל האורח הסילוק לא מסיים את הסעודה, כיוון שהוא תלוי בדעתו של המארח.
רב: אדם הרגיל למשוח ידיו בשמן - משיחת השמן היא הקובעת.
מסקנת הגמרא: להלכה - השלב הקובע הוא המים האחרונים.

4 תכיפות הן:
 1. תיכף לסמיכה שחיטה.
 2. תיכף לגאולה תפילה.
 3. תיכף למים אחרונים - ברכת המזון.
 4. תיכף למארח תלמיד חכם - באה ברכה לביתו.

מה דין היין שבתוך הסעודה. האם הוא פוטר את היין שלאחר המזון: רב: פוטר. רב כהנא ותלמידי רב: לא פוטר.

משנה

אוכלים הפוטרם אוכלים נוספים

1. יין/פרפרת שלפני הסעודה פוטרם את היין/פרפרת שלאחר הסעודה.

2. פת פוטר את הפרפרת, פרפרת לא פוטר את הפת.
ב"ש: גם לא דייסא.

אנשים הפוטרם אנשים אחרים

1. ישבו לאכול - מברכים לחוד, הסבו - אחד מברך לכולם.

2. יין בתוך הסעודה - מברכים לחוד, יין שלאחר הסעודה - אחד מברך לכולם. והמברך מברך עבור כולם גם על הבשמים שמביאים לאחר האוכל.

היין פוטר רק בסעודות המשופעות ביין (שבתות וכדו'). בסעודות בהם לא רגילים לשתות הרבה יין - היין לא פוטר.

לא ברור על מה נחלקו ב"ש:

אפשרות א':
ת"ק: בירך על הפת פטר דייסא ופרפרת.
ב"ש: לא פטר לא את הדייסא ולא את הפרפרת.

אפשרות ב':
ת"ק: בירך על הפרפרת לא פטר את הפת אבל פטר את הדייסא.
ב"ש: לא פטר לא את הדייסא ולא את הפת.

ברכות מב: (ש 4 ברחבות) עד מג: (סוף העמוד)

ביאורי מושגים
מוגמר - בשמים שמניחים בתוך מחתה עם גחלים. הגחלים מבעירים את הבשמים אחר כך מתחיל לעלות עשן מהבשמים. העשן שעולה מפיו ריח בהתאם לסוג הבשמים ששמו במחתה.

ציטוט מהמשנה
 1. ישבו לאכול - מברכים לחוד.
 הסבו - אחד מברך לכולם.

קושיה: מהמשנה משמע - שהשאלה הקובעת היא ההסבה. מהברייתא משמע - שהשאלה הקובעת היא הישיבה.
תשובה: אם קבעו לאכול במקום מסוים - מספיקה ישיבה משותפת. אם הזדמנו במקרה - צריך הסבה.

דין צירוף שותי יין
 רב (גיר' א'): בניגוד לפת, יין אין צריך הסבה משותפת.
 ר' יוחנן: כמו פת, גם ביינ צריך הסבה משותפת.
 רב (גיר' ב'): בניגוד לפת, ביינ גם אם הסבו זה לא עוזר.

קושיה מברייטא:
 אורחים שנכנסים לסעודה:
 בתחילה הם יושבים - ואז מברכים על היין לחוד.
 אחר כך הם מסיבים - ואז אחד מברך לכולם.
 מהרישא קשה על רב של גירסא א'.
 מהסיפא קשה על רב של גירסא ב'.

דחיה לקושיה:
 ברישא - כיוון שעומדים לעזוב את החדר אין זה צירוף.
 בסיפא - ההסבה לפת מועילה גם ליין.

ציטוט מהמשנה
 יין בתוך הסעודה - מברכים לחוד. יין שלאחר הסעודה - אחד מברך לכולם. והמברך מברך עבור כולם גם על הבשמים שמביאים לאחר האוכל.

גם כשיש אדם חשוב. הקדימות לזמן ולמוגמר ניתנת למי שנטל ראשון מים אחרונים.

בן זומא: עקרונית צריך תמיד שאחד יברך. בתוך המזון, כיוון שכולם עסוקים באוכל קבעו שהברכה תהיה אישית.

ברכת הריח
 1. זמן הברכה: במוגמר - מהרגע שהעשן מתחיל לעלות.
 2. נוסח הברכה:
 שמן אפרסמון - 'בורא שמן ערב'.
 עץ או שיח שיש לו גבעול קשיח - 'בורא עצי בשמים'.
 שיח עם גבעול רך - 'בורא עשבי בשמים'.
 פרי - 'שנתן ריח טוב בפירות'.
 שמן מבעל חיים - 'בורא מיני בשמים'.
 3. קדימות בברכה:
 שמן והדס - ב"ש: השמן קודם. ב"ה: ההדס קודם.
 ר"ג: הלכה כב"ש כיוון שמהשמן ניתן גם לסוך.
 שמן ויין - ב"ש: השמן קודם. ב"ה: היין קודם.

ברכה על תערובת:
 שמן שיש בו עץ ריחני:
 ראב"א: 'מיני בשמים'.
 ר"כ ונהרדעי: 'עצי בשמים'.
 שמן שיש בו עץ ריחני טחון:
 ראב"א, ור"כ: 'מיני בשמים'.
 נהרדעי: 'עצי בשמים'.

רב יהודה שאהב מאוד את ארץ ישראל סבר שמברכים על שמן אפרסמון - 'בורא שמן ארצנו'.

הראשונים נחלקו מהי מסקנת הגמרא לגבי ברכה על מוגמר: רש"י: 'מיני בשמים'. בה"ג: 'עצי בשמים'.

המקור לברכת הריח
 'כל הנשמה תהלל י-ה' -
 ההנאה היחידה שיש רק לנשמה ולא
 לגוף זהו הריח!

ברכת האילנות
 היוצא בימי ניסן ורואת את פריחת האילנות מברך
 - 'ברוך שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות
 טובות ואילנות טובות להתנאות בבן בני אדם'.

ר' שמעון (חסידא או בר יוחאי): נוח לו לאדם שיפיל עצמו
 למדורת אש מלהלבין פני חברו ברבים.

<p>החשש הוא דווקא: 1. במקום שיש בו משכב זכור. 2. רק אם הבושם הוא בבגדו או בשעריו (בגוף הזיעה מעבירה את הריח).</p>	<p>8 דברים גנאי לו לתלמיד חכם:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. יוצא לשוק כשהוא מבושם. 2. יוצא יחיד בלילה. 3. יוצא במנעלים מטולאים. 4. משוחח עם אישה בשוק. 5. מסב בסעודה של עמי ארצות. 6. נכנס אחרון לבית המדרש. 7. מפסיע פסיעה גסה. 8. מהלך בקומה זקופה.
<p>ואם יוצא בשעה קבועה זה בסדר.</p>	
<p>ואם לא רואים או שיש רק טלאי אחד זה בסדר.</p>	
<p>מחשש שמא ימשך אחריהם.</p>	
<p>כדי שלא יטענו כלפיו שהוא עצלן.</p>	
<p>המהלך בקומה זקופה כאילו דוחק רגלי השכינה.</p>	